

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

T R A N S K R I P T

I MBLEDHJES SË JASHTËZAKONSHME TË KUVENDIT TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS, E MBAJTUR MË 3 GUSHT 2015, ora 21:00

SA VANREDNE SEDNICE SKUPŠTINE REPUBLIKE KOSOVA, ODRŽANE 3. AVGUSTA 2015. GODINE, 21:00 sati

GUSHT - AVGUST
2015

Rendi i ditës

1. Shqyrtimi i parë i Projektligjit për Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar,

2. Shqyrtimi i parë i Projektligjit për mbrojtjen juridike dhe financiare të personave të akuzuar potencialë në proceset gjyqësore në Dhomat e Specializuara.

Dnevni red

1. Prvo razmatranje Nacrt-zakona o Specijalizovanim većima i Kancelariji specializovanog tužioca,

2. Prvo razmatranje Nacrt-zakona o pravnoj zaštiti i financijskoj pomoći potencijalno optuženim licima u sudskim procesima pri specijalizovanim većima.

<u>Mbledhjen e drejtoi kryetari i Kuvendit, z. Kadri Veseli.</u>

KRYETARI: Të nderuar deputetë,
Procedojmë me rendin e ditës, ju njoftoj se për shqyrtimin e dy projektligjeve të propozuara nga Qeveria duhet të miratohet shmangia nga Rregullorja.

E ftoj kryetarin e Grupit Parlamentar të Lidhjes Demokratike të Kosovës, zotin Ismet Beqiri që ta paraqesë propozimin për shqyrtimin e projektligjeve me procedurë të përshpejtuar, përkatësisht me shmangie nga Rregullorja e Kuvendit.

Ndërkohë, derisa shefi i grupit parlamentar del të flas, ju kërkoj falje për shkak të mungesës së energjisë elektrike nuk punojnë dy projektorët anash. Jemi në gjenerator. Faleminderit, për mirëkuptim.

ISMET BEQIRI: Faleminderit, kryetar!
Të nderuar kolegë deputetë,
Zoti kryeminister, zëvendëskryeminister edhe
Kabinet qeveritar,

Kryeministri siç ju tha i Republikës së Kosovës ka parashtruar kërkesë për mbajtjen e seancës së jashtëzakonshme të Kuvendit për shqyrtimin në procedurë të përshpejtuar të Projektligjit për dhomat e specializuara dhe zyrën e prokurorit të specializuar dhe të Projektligjit për mbrojtjen juridike dhe financiare të personave të akuzuar potencial në proceset gjyqësore pranë dhomave të specializuara.

Andaj, propozoj që Kuvendi në pajtim me nenin 84, të Rregullores së Kuvendit të miratojë këtë: propozim vendim për shmangie nga Rregullorja e Kuvendit për shqyrtimin e Projektligjit për dhomat e specializuara dhe zyrën e prokurorit të specializuar dhe projektligjit për mbrojtje juridike dhe financiare të personave të akuzuar potencial në proceset gjyqësore pranë dhomave të specializuara.

1. Shqyrtimi i Projektligjit për Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar dhe Projektligjin për mbrojtjen juridike dhe financiare të personave të akuzuar potencialë në proceset gjyqësore në Dhomat e Specializuara të bëhet me shmangie nga neni 56 paragrafi 1, neni 57, paragrafët 1, 3, 5, 6, 8 dhe 9 dhe neni 64 paragrafi 4 të Rregullores së Kuvendit, si në vijim:

Tashmë veç jemi në fazën e shqyrtimit të këtij projektligji ashtu siç është vendosur të bëhet në seancën plenare, më 3 gusht 2015, tashmë ora 21 e 30. Të ngarkohet vetëm Komisioni Funksional për Legjislacion, për shqyrtimin e projektligjeve dhe Kuvendit t’ia paraqes raportin me rekomandime për seancën plenare për shqyrtim të dytë po ashtu sot, domethënë më 3 gusht ne mendojmë që kjo mund të bëhet diku në orën 22:00.

Do të thotë edhe shqyrtimi i dytë i këtyre projektligjeve të bëhet në seancën plenare, po sot në orën 22:00. Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Tani kërkohet deklarimi i kryetarëve të grupeve parlamentare lidhur me propozimin për shmangie nga Rregullorja e Kuvendit.

Urdhëro, nga Partia Demokratike e Kosovës shefi i Grupit Parlamentar, zoti Grabovci.

ADEM GRABOVCI: Faleminderit, kryetar!
Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike e përkrah këtë shmangie.

KRYETARI: Faleminderit! Nga LDK-ja e patëm vetëm shefin e Grupit Parlamentar zotëri Ismet Beqirin. "Vetëvendosja" nuk është këtu, AAK-ja nuk është këtu, Lista Serbe? Slavko Simiq e ka fjalën.

SLAVKO SIMIĆ: Hvala, predsedniče!
Poslanici Srpske liste podržavaju ovaj Nacrt-zakona da se razmatra pod hitnom postupku. Hvala!

KRYETARI: Faleminderit! Danush Ademi nga "6+". Urdhëro, Danush!

DANUSH ADEMI: Faleminderit, i nderuari kryetar!
Dhe Grupi "6+" është i pajtimit që të shmanget nga Rregullorja këto dy projektligje.

KRYETARI: Faleminderit! "Nisma" nuk është këtu si Grup Parlamentar. Për t'i shmangur Rregullores Kuvendi vendos me 2/3 e deputetëve të pranishëm në seancë plenare. Tani e hedh në votim propozimin për shmangie nga Rregullorja e Kuvendi, kemi 73 deputetë në sallë ju kisha lut regjinë dhe deputetët të përgatiten për votim për shmangie nga Rregullorja për shqyrtimin e dy projektligjeve. Votojmë tash!

73 deputetë kanë votuar, 71 janë për, 2 abstenime, konstatoj se Kuvendi e miratoi propozimin për shmangie nga Rregullorja e Kuvendit për shqyrtimin e Projektligjit për dhomat e specializuara dhe Zyrën e prokurorit të specializuar dhe Projektligjin për mbrojtjen juridike dhe financiare të personave të akuzuar potencial në proceset gjyqësore pranë dhomave të specializuara.

Të nderuar deputetë, procedojmë me pikat si në vijim: urdhëro, Selvije.

SELVIJE HALIMI: Faleminderit, kryetar!
Në emër të Grupit të Partisë Demokratike propozoj që pika Shqyrtimi i Projektligjit për mbrojtje juridike të shqyrtohet në fillim e më pastaj shqyrtimi i Projektligjit për dhomat e specializuara.

Domethënë, t'ju ndërrohen vendet projektligjeve.

KRYETARI: Në princip ne sonte do t'i shqyrtojmë të dyja dhe çështje është e kohës, si dëshironi kjo është çështje e rendit të ditës nuk është çështje e komplikuar shumë. Me i ndërruar?

Hajde shkojmë gradualisht rend se ne sonte do t'i përfundojmë të dyjat. Jemi po shkojmë me pikën e parë,

1. Shqyrtimi i parë i Projektligjit për Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar

E ftoj ministrin e Drejtësisë zotëriun Hajredin Kuçi që para deputetëve ta paraqesë dhe arsyetojë projektligjin.

MINISTRI I DREJTËSISË, HAJREDIN KUÇI: I nderuar kryetar i Kuvendit,
I nderuar kryeministër, zëvendëskryeministër, ministra,
Të nderuar deputetë,
Zonja dhe zotërinj,
Më lejoni që para jush të prezantoj për miratim Projektligjin për dhomat e specializuara dhe zyrën e prokurorit të specializuar.

Procesi i finalizimit të këtyre projektligjeve që është bërë me themelimin e grupit teknik nga presidentja e Republikës së Kosovës, zonja Atifete Jahjaga e cila ka provuar dhe ka themeluar një grup teknik për të shqyrtuar dokumentacionin që ka ardhur nga Bashkimi Evropian.

Ekipi teknik i ka mbajtur takimet e veta të rregullta dhe është konsoliduar edhe në aspektin e pikëpamjeve profesionale, por edhe në atë teknik dhe të gjitha propozimet e veta të parashtruara i ka bërë në koordinim të plotë me ekipin politik ku ishte edhe presidentja e Republikës së Kosovës, kryetari i Kuvendit, kryeministri, zëvendëskryeministri dhe unë.

Po ashtu, më lejoni të theksoj se anëtarët e ekipit të grupit teknik, respektivisht profesional ishin: unë, Hajredin Kuçi si udhëheqës i grupit, profesor Haki Demolli, anëtar, profesor Arsim Bajrami anëtar, doktor Fejzullah Hasani kryetar i Gjykatës Supreme, anëtar, Enver Peci kryesues i Këshillit Gjyqësor, zoti Sylë Hoxha, ushtrues i detyrës së Kryeprokurorit për një kohë, pastaj zoti Lumezi kryeprokurori aktual, Donikë Qerimi, eksperte ligjore dhe Selim Selimi, këshilltar për çështje ligjore.

Më lejoni të them se gjatë gjithë kohës kemi qenë të kujdesshëm që t'i bëjmë veprimet që nuk e cenojnë zbardhjen e drejtësisë dhe veprimet e tilla, por njëkohësisht që të mbrohet sovraniteti i Republikës së Kosovës dhe ndryshimet e bëra të bëhen duke ruajtur sovranitetin dhe strukturat institucionale dhe ligjore.

Natyrisht, kemi pasur shumë për qëllim të ruajmë imazhin e luftës së drejtë të Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës dhe të vetë vendit tonë dhe në këtë drejtim kemi dhënë edhe propozimet tona në dy takimet e mbajtura, në shkurt të këtij viti në Bruksel dhe në një takim të mbajtur në Prishtinë në maj të po të këtij viti.

Më lejoni të them se ne kemi dhënë 11 propozimet e tona, të cilat i kemi shpërndarë më herët edhe në Komisionin për çështje legjislative, e po ashtu e kemi shpërndarë edhe në media të informimit publik dhe po ashtu më lejoni të theksoj se shumica e tyre nuk janë pranuar dhe , me datën 29 maj e kemi pranuar dokumentin nga përfaqësuesi i SHBA-ve dhe BE-së ku është thënë se versioni është final dhe i tillë duhet të konsiderohet.

Andaj versioni që prezantohet sot para jush, është versioni i dërguar nga Bashkimi Evropian dhe i cili kërkohet nga ju deputetë të nderuar të Kuvendit të Kosovës ta miratoni. Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Të nderuar deputetë, pas prezantimit të Projektligjit hapi debatin për diskutim në parim. Shkojmë me zëvendëskryetaren e Komisionit Funksional, zonjën Selvije Halimi, pastaj me deputetët e paraqitur në radhë.

SELVIJE HALIMI: Faleminderit, kryetar!
I nderuari Kabinet qeveritar,
Të nderuar kolegë deputetë,
Komisioni për Legjislacion, Mandate, Imunitete, Rregulloren e Kuvendit dhe Mbikëqyrjen e Agjencisë Kundër Korrupsionit duke vepruar në pajtim me nenin 56, të Rregullores së Kuvendit të Republikës së Kosovës në mbledhjen e mbajtur, më 3.08.2015, shqyrtoi Projektligjin për dhomat e specializuara dhe zyrën e prokurorit të specializuar numër 05 1215/L053 dhe Kuvendit i paraqet këtë rekomandim: të miratohet në parim Projektligji për dhomat e specializuara dhe zyrën e prokurorit të specializuar Nr. 05 – 1215 / L 053. Ju faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Janë përfaqësuesit apo kryetarët e grupeve parlamentare. Nga Partia Demokratike e Kosovës? Adem Grabovci.

ADEM GRABOVCI: Grupi Parlamentar e mbështet në parim këtë Projektligj.

KRYETARI: Nga Lidhja Demokratike e Kosovës, Armend Zemaj.

ARMEND ZEMAJ: Faleminderit! Të nderuar kolegë deputetë,
Edhe Grupi Parlamentar i Lidhjes Demokratike të Kosovës e ka shqyrtuar Ligjin për dhomat e specializuara dhe zyrën e prokurorit të specializuar. Kjo çështje ka kohë që ka ardhur në Kuvendin e Kosovës përmes ministrit të Drejtësisë, edhe në Komisionin për Legjislacion, por edhe në grupin tonë parlamentar për ta analizuar dhe për të dhënë mendimet tona edhe në formën e ekspertizës, por edhe në aprovimin politik që sot do të vendosim me votën tonë.

Në këtë ligj tash është qartë që themelohet dhe rregullohet organizimi, funksionet dhe juridiksioni i dhomave të specializuara dhe zyrës së prokurorit të specializuar ku këto dhoma janë pjesë përbërëse të çdo niveli të sistemit të gjykatave në Kosovë, gjykatës themelore të Prishtinës, të apelit, supremes, gjykatës kushtetuese.

Dhoma e specializuar e gjykatës kushtetuese do të merret ekskluzivisht me referimet kushtetuese të cilat edhe sot janë aprovuar në Kuvendin e Republikës së Kosovës. Ka pasur disa çështje që edhe si grup politik, por edhe si përfaqësues të qytetarëve të vendit që për krimet e supozuara kemi pas dilemat tona, por edhe dëshirat dhe në qoftë në vendimmarrje se çdo krim i supozuar të jetë i përfshirë në juridiksionin vendor, por duke njohur situatën dhe qëllimin për të cilin edhe janë votuar amendamentet kushtetuese këto propozimet tona do të mbesin që në të ardhmen të formalizohen apo të arrihet se ky qëllim se askush nuk do të shpëtojë nga drejtësia, sidomos krimet serbe që janë kryer gjatë kohës së luftës.

Sa i përket edhe nenit 7 të juridiksionit kohor, Lidhja Demokratike e Kosovës sidomos për veprat që janë kryer pas vitit 2000 edhe këtu ne kemi shprehur jo dilemat, por kemi shprehur qëllimin e mirë që të ketë zgjerim dhe të gjithë ata që supozohen që kanë kryer krime qoftë të kundërshtarëve politikë apo vrasës e anëtarëve të Lidhjes Demokratike të marrin dënimin e merituar.

Çështjet që kanë qenë pengesë për neve është edhe terminologjia gjenocid që ka qenë pjesë përbërëse e këtij ligji dhe tash që është heq ashtu siç e potencoi ministri i Drejtësisë nga grupi teknik dhe në bashkëpunim me Bashkësinë Ndërkombëtare janë pjesë edhe e vendimit tonë, por edhe kërkesës sonë sepse populli shqiptarë, apo shqiptarët e Kosovës nuk kanë kryer gjenocid, por as Ushtria Çlirimtare e Kosovës për as personat që do të ndiqen në mënyrë individuale.

Ajo çka e bën të qartë edhe propagandën që sot ishte paradite se po tentohet që të njollohet lufta e Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës apo vetë Ushtria Çlirimtare e Kosovës e qartëson qartë neni 16 se përgjegjësia është penale dhe është individuale dhe të gjithë personat janë të barabartë para Dhomave të Specializuara. Andaj, Grupi Parlamentar i Lidhjes Demokratike të Kosovës i jap përkrahje në parim. Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! "Vetëvendosja" nuk është, AAK-ja nuk është, "Nisma" nuk është. Nga Lista serbe, urdhëroni zoti Simiq!

SLAVKO SIMIĆ: Hvala, predsedniče!
I Poslanička grupa Srpske liste u načelu podržava ovaj Nacrt-zakona o Specijalnim većima i Kancelarije specijalnog tužioca i mi ćemo dati podršku i glasaćemo za ovaj Nacrt-zakona. Hvala!

KRYETARI: Faleminderit! Danush në emër të Grupit "6+".

DANUSH ADEMI: Faleminderit, i nderuar kryetar!
Grupi Parlamentar "6+" ka shqyrtuar Projektligjin për Dhomat e Specializuara dhe zyrën e prokurorit të specializuar, në parim do ta përkrahim këtë projektligj.

KRYETARI: Faleminderit! Tani jemi te deputetët sipas radhës së paraqitjes. Vjosa Osmani, bëhet gati Nait Hasani.

VJOSA OSMANI: Faleminderit! Lidhur me këtë projektligj unë kam dy pyetje për sqarim, për Qeverinë në këtë rast për ministrin e Drejtësisë. E para ka të bëjë me nenin 1, që flet për fushëveprimin dhe qëllimin e ligjit, më konkretisht ku përcaktohet që dhomat e specializuara brenda sistemit të drejtësisë së Kosovës do të merren me pretendimet për krimet të rënda ndërkufitare dhe ndërkombëtare të kryera gjatë konfliktit në Kosovë.

Siç e dini në terminologjinë juridike ka dallim në mes të konfliktit dhe luftës, sepse këtu në fakt as nuk përmendet fjala "konflikt i armatosur", por vetëm "konflikt" dhe katër konventat e Gjenevës të cilat aplikohen në gjendje të luftës, të cilat po ashtu janë pjesë e sistemit juridik të Kosovës shumë qartë e përcaktojnë se kur konsiderohet që ka ndodhur një luftë, besoj që edhe qëndrimi i përfaqësuesve politik të Kosovës qysh nga viti 1999 ka qenë gjithmonë i qartë që në Kosovë ka pasur luftë dhe në të drejtën ndërkombëtare moderne nuk është e domosdoshme që në

të dy anët t'i kemi dy shtete për t'u konsideruar luftë përderisa në njërën anë e kemi shtetin, kurse në anën tjetër kemi një ushtri çlirimtare siç ka qenë në rastin tonë dhe plotësohen katër kushte në mënyrë specifike që të ketë zinxhir komandues, që të ketë kontroll mbi një pjesë të territorit, që të ketë shenja dalluese dhe mbajtje të armëve, atëherë të dyja palët konsiderohen palë ndërluftuese dhe ky konflikt i armatosur e merr edhe domethënë konsiderohet si luftë.

Prandaj, pyetja ime është në qoftë se kjo çështje është negociuar nga ana e delegacionit të Kosovës, sepse e konsideroj serioze sepse është hera e parë që Kuvendi i Kosovës po miraton një ligj ku edhe kualifikohet ajo gjendje që ka ndodhur gjatë vitit 1998-1999.

Çështja e dytë lidhet me atë që e përmendi edhe kolegu Armend Zemaj, ne i kemi marrë disa dokumente nga ministri i Drejtësisë që zyrtarisht u janë dorëzuar komisioneve parlamentare lidhur me kërkesat që komisioni i emëruar nga presidentja i ka bërë në Bruksel. Pra, për ndryshimet që janë kërkuar nga Republika e Kosovës për tu bërë dhe një prej tyre thuhet të ketë qenë juridiksioni kohor i gjykatës. Tani neni aktual thotë që juridiksioni është vetëm deri më 31 dhjetor të vitit 2000 që nënkupton që disa prej vrasjeve të pasluftës nuk do të hyjnë në juridiksionin e kësaj gjykate. Pyetja ime është në qoftë se delegacioni i Republikës së Kosovës ka kërkuar që të zgjatet ky juridiksion apo të shkurtohet ai vetëm deri në qershor të vitit 1999, sepse në dokumentet e dorëzuara kjo ka qenë e paqartë, por vetëm është thënë që është bërë kërkesë që të trajtohet çështja e juridiksionit kohor. Faleminderit!

KRYETARI: Po, atëherë Nait Hasani e ki fjalën. Përgatitet profesori Sabri Hamiti

NAIT HASANI: Faleminderit, kryetar!
Pjesën që edhe unë desha ta them e tha edhe Vjosa mua më intereson te neni 42, te thirrjet për dëshmitarët këtu janë shumë paqartësi dhe përmendet forma demokratike po ashtu e dëshmitarëve, marrjen në pyetje të dëshmitarëve, pagesat e dëshmitarëve, shpërblimet e dëshmitarëve ne kemi raste drejtpërdrejtë që punëtorët e EULEX-it kanë shkuar i kanë thirr dëshmitarët ju kanë dhënë shpërblime për rastin e Krushës për një konflikt tash dikush thotë konflikt dikush thotë luftë të armatosur përgjatë kohës së luftës në këtë dëshmitarët në një formë po kërcënohen me anë të shpërblimit për të dëshmuar për x njerëz të caktuar që unë i di me emër dhe mbiemër, por nuk dua t'i përmend këtu për t'ju thënë që kanë bërë veprime gjatë luftës pikërisht të nxjerrin dëshmi të rrejshme edhe t'i detyrojnë.

Ndërsa, personat të cilët i kanë kërkuar dëshmi kanë qenë në vendet e punës dhe sa herë ju ka shkuar EULEX-i për me i marrë në pyetje ata kanë ndje frikën dhe kanë mundur të pësojnë në shëndetin e tyre në makinat e tyre. Prandaj, kjo është një çështje për të cilën kërkohet që ta ketë një qasje më të mirë ose një interpretim më të mirë të ... pasi s'po dëgjon ministri është interesant.

Edhe, e falënderoj sot e paskeni gjet kur me bë biseda faleminderit shumë kryeministra e ministër, edhe më interesonte te arkivat. Çështja e arkivave a duhet të dinë njëherë për shembull i dënuari apo i gjykuari kur ka të drejtë ato arkiva t'i ketë në dorë, për sa kohë, për sa vite që nga kush e ka pasur një akuzë apo vetëm fëmija apo nipërit e tyre mund ta dinë prej kujt iu ka gjykuar baba ose babagjyshi a ku di unë qysh i bie nëse këtu me anët të viteve që thotë në

paragraf top sekret thotë është aranzhimi i dakorduar, çka të kupton me këtë fjalë "aranzhimi i dakorduar" a ka mundësi ta dimë ne këtë më tutje.

Çështja dëshmitarët, çështja e qëllimit të ligjit është ka luftë të armatosur apo ka vetëm konflikt. Na me konflikt në popullore themi ia ka dhënë 2-3 shuplaka. Po a ka t bëjë me vrasje, ka të bëjë me luftë të armatosur apo me çfarë ka të bëjë. Prandaj, edhe këtu kërkoj sqarimet të na jepni ministër. Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit, Nait! Sabri Hamiti e ka fjalën përgatitet profesori Muhamet Mustafa e ka kërkuar fjalën.

SABRI HAMITI: Faleminderit, zoti kryetar i Kuvendit!
Ne nëse seancën paraprake votuam amendamentin 24 i cili u bë neni 162 i Kushtetutës një normë kushtetuese kujtoj unë për një kohë të caktuar që ka të bëjë me dhomat e specializuara dhe zyrat e prokurorit të specializuar.

Krejt ky ligj që po shqyrtojmë ne tani faktikisht është ligj që del nga ky nen, ka amendament që u bë nen kushtetues 162. E pra, ky nen kushtetues 162 në pikën 7 thotë: "dhomat e specializuara dhe zyra e prokurorit të specializuar mund të kenë selinë në Kosovë dhe seli jashtë Kosovës. Dhomat e specializuara dhe zyra e prokurorit të specializuar mund të ushtrojnë funksionet e tyre në të dyja selitë apo diku tjetër sipas nevojës". Çfarë kërkoj unë? Meqë kjo është normë tashmë kushtetuese pika 7, a është precizuar saktësisht në ligj? Pika 7 e nenit 162 tashmë të Kushtetutës kjo është pyetje për ministrin. Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Profesor e ke fjalën po kam një problem gazetarët për shkak të ekranit s'po mund ta përcjellin, po kërkojnë që të dilni në foltore për t'ju përcjell në qoftë se dëshironi kjo është dëshirë e juaja. Jo, veç jo profesor ju e mbaruat por për të tjerët në qoftë se dëshirojnë, ok-ej, ok-ej kjo është dëshirë juaja ju e vendosni edhe gazetarët mund të vijnë, poshtë në qoftë se dëshirojnë. Vazhdojmë profesori Muhamet Mustafa e ka fjalën.

MUHAMET MUSTAFA: Me gjithë mirëkuptimin për gazetarët ndoshta na dëgjojnë edhe është vonë e mirëkuptoj nevojën që këto ligje të aprovohen sa më shpejtë, sepse përndryshe Qeveria nuk do të kërkonte, por gjithashtu ju lutem që sonte të na jepni kohë që ne t'i lexojmë deri në fund.

Unë i kam lexuar deri tash 30 faqe, duhet edhe 10 faqe t'i lexoj para se të votojmë. Diskutimi mund të shkojë por ne duhet të kemi mundësi ta lexojmë këtë ligj, sepse duhet të votojmë në mënyrë të përgjegjshme. Ajo që më intereson mua është në faqen 7, neni 4, pika 4: ratifikimin, ju lutem, bashkëpunimin ndërkombëtar domethënë kemi të bëjmë para arritjes së një marrëveshje ndërkombëtare me një shtet të tretë lidhur me bashkëpunimin ndërkombëtar që përndryshe kërkon ratifikimin e nenit 18 të Kushtetutës, dhomat e specializuara do të marrin pëlqimin e Qeverisë.

Në mënyrë të natyrshme do të duhet të ishte pëlqimi i Kuvendit ma merr mendja nëse kam të drejtë, por kisha pas dëshirë ta sqarojë ministri i Drejtësisë nëse ka mundësi dhe e dyta, neni 15

cilat janë këto arsyet që këtu kemi fut edhe disa ligje tjera si çdo ligj, material më i butë që ka qenë në fuqi 1989 korrik deri 1999 tetor.

Nejse, nuk po e kuptoj këtë ‘89 deri ‘99, nuk po i kuptoj këto ligje që janë aprovuar gjatë viteve 90, eventualisht. Ndoshta na nevojitet një sqarim para se të votojmë, këtu. Pastaj e kemi Ligjin penal, i kemi normat ndërkombëtare dhe nuk di pse kemi nevojë tash të thirremi në ato ligje, të cilat janë të tejkaluara shumëfish.

Kjo është ajo që e dua si sqarim dhe shpresoj se para votimit do të mbërrijmë t’i lexojmë deri në fund. Ju faleminderit!

KRYTARI: Faleminderit, profesor, unë tash e kam obligim t’i pyes deputetët. Vendimet i morët vetë, a keni nevojë për kohë shtesë?

Dëgjoni, a ka nevojë për kohë shtesë, ende? Shumica janë, s’kanë nevojë.

Edhe një herë, mos të jetë se shkuam shpejt e s’pamë kurrgjë. Shiheni mirë, e kemi përgjegjësi. Latif Gashi e ka fjalën!

LATIF GASHI: Faleminderit, kryetar!
E dëgjova kolegun paraprakisht zotin Mustafa, mirëpo unë nuk jam dakord me mendimin e tij. E falënderoj ministrin që ishte shumë korrekt dhe tha që Komisioni qeveritar nuk ka mund t’i ndërrojë asnjë pikë, e asnjë presje.

Andaj, nuk e di sa ne këtu si deputetë kemi kohë t’i lexojmë dhe unë fare s’e kam lexuar këtë material, kur nuk kemi fuqi për të bërë ndryshime.

Kot e lexojmë dhe ne këtu, thashë edhe më parë, jemi duke plotësuar një standard ndërkombëtar, një shërbim të vendit tonë në raport me faktorin ndërkombëtar, andaj është njësoj sikur shërbimet apo obligimet shtetërore që i kryejmë brenda vendit, kështu që vetëm koti. Zoti ministër, ndoshta e ka harruar faktorin ndërkombëtar BE në këtë rast dhe kisha pasur dëshirë të më dëgjojë e të më jap përgjigje, kur më ra në sy këtu është faqe 39, neni 50 paragrafi 2, ku thotë – vetëm Dhomat e Specializuara mund të ndryshojnë kohëzgjatjen e dënimit sipas nenit 31 të këtij ligji për faljen dhe ndërrimin e dënimit.

A do të thotë që kjo gjykatë do ta ketë jetëgjatësinë gjatë, apo kur dihet se një gjykatë, qoftë e shkallës së parë apo e dytë, mund të marrë vendime të gabueshme dhe ai person, në këtë rast, personit që shpallet eventualisht fajtor padrejtësisht i mohohen të gjitha të drejtat të bëjnë ankesë dhe më vonë të ndryshojë ai vendim i gabuar. Këtë besoj që çdo shtet në botë e ka, e nuk e di ky ligj a e ka këtë të drejtë apo nuk e ka.

Në bazë të kësaj, del që nuk e ka. Faleminderit!

KRYETARI: Para se të marrë ministri fjalën, për arsye se s’ka deputetë, si kryetar i Kuvendit edhe një herë e kam për obligim t’ ju pyes: A keni nevojë për kohë shtesë, apo ka paqartësi për arsye se vendimet i keni marrë vetë për të kaluar në këtë procedurë. A ka nevojë dhe mos të

reagojnë tjerët, vetëm nëse ka dikush që do të reagojë dhe ka nevojë për kohë shtesë le të identifikohet e jo pastaj të dalin individualisht 50 e të thonë- kryetari i Kuvendit s'ka dëgjuar. Pra individualisht a ka ndokush, le të urdhërojë të flasë. Le të lajmërohet në formë elektronike kush e do fjalën. Një u lajmërua deri tash, a ka ndokush tjetër?

Atëherë, është vetëm një deputet, profesori Sabri Hamiti. Urdhëro!

SABRI HAMITI: Zoti kryetar,
Dola sepse unë po shoh që ju po e shtroni ndoshta për korrektësi apo tejkorrektësi rreth mundësisë së leximit të deputetëve.

Unë për informatë, që e dinë të gjithë deputetët, veç po them, këtë ligj deputetët e kanë marrë në dorë me datën 19.6.2015. Kaq.

A e lexojnë, s'e lexojnë, qysh e lexojnë ky është problem individual dhe besoj që se çdo kush reagon në bazë të interesave. Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Para se të flasë ministri , do ta bëj një kritikë të shkurtër dhe merreni si të doni. E keni projektligjin, merreni e shikone të gjithë, e keni faqen e fundit, as komisioni s'e ka shikuar dhe të jemi pak më serioz. Kur hyn ky ligj në fuqi, le të na përcaktohet dhe shikoni. Xx, nuk jemi iksa, por kemi determinim. Ministër, urdhëro fjalën, por të paktën të shkojmë me procedurë të përshpejtuar dhe të respektohen të gjitha procedurat dhe serioziteti i materies, për arsye se me këtë do të jetojmë goxha do vjet. Urdhëro, ministër.

MINISTRI HAJREDIN KUÇI: Faleminderit, i nderuar kryetar!
Të nderuar deputetë,
Ndoshta, shumë shkurtimisht do të provoj edhe unë t'i jap disa përgjigje.
E para, e thashë edhe në fillim që materiali – drafti është i punuar nga ekspertë të BE-së dhe ka ardhur te ne, bile me datën 29 maj me atë tej-kitrulivit, merre ose lere. Nuk ka pasur hapësirë për negocim tjetër.

Unë dua të falënderoj secilin anëtar të Komisionit që ka qenë në nivel të detyrës, edhe profesionale edhe politike, por propozimet tona, thashë edhe më herët, nuk kanë qenë ato që kanë depërtuar.

Edhe atë që e tha kolegia Osmani, ju e dini që debati prej 1999 bëhet për "konflikt të armatosur", apo "luftë", por e dini megjithatë që është debat që ka perceptime politike në rastin konkret, në raport me neve. Por, nuk kemi pasur mundësi që të bëjmë ndryshime të tilla.

Sa i përket jurisdiksioinit, gjykatat tjera nuk do të mbyllen. Domethënë, nuk është logjika se është mbyllur diçka me këtë gjykatë dhe s'do të ketë mundësi tjera.

E përmendi kolegu Hasani, në 11 vërejtjet tona që i kemi përmendur, edhe arkivat, edhe dakordimet që përmenden, edhe çështjen e dëshmitarëve, kanë qenë si vërejtje. Për arkivat, nuk është bërë kompromis nga BE-a, edhe çështja e dakordimit kërkon edhe një pajtueshmëri, prapë.

Dhe për dëshmitarët, nëse merret parasysh, por prapë nuk ka shkuar propozimi se si kemi menduar ne.

Profesor Hamiti, e përmendi lidhur me çështjen e implementimit të nenit që ka të bëjë me selitë e Dhomave të Specializuara dhe të Prokurorisë. Unë dua të them se në letrën që është shkëmbyer me presidenten dhe zonjën Eshton është paraparë që mund të ketë dy seli, edhe në rastin konkret, dhe natyrisht se Dhomat e Specializuara do ta kenë një kryetar, pastaj do t'i kenë panelet veç e veç, dhe ato do të vendosin cili rast, kur dhe si do shqyrtohet.

Pra, me fjalën tjera, është kompetencë e tyre se si vendosim.

Sa i përket profesor Mustafës, që e përmendi, dhe ma ndihmoj profesor Hamiti, më lejoni të them se ne, në mënyrë indirekte e kemi dërguar për njoftim se s'kemi pasur të drejtë pa u miratuar amendamentet kushtetuese përmbi një muaj në Kuvendin e Kosovës.

Dhe qëllimi ynë ka qenë që ju sonte, kurdo që është ajo sonte, s'e kemi ditur kur mund të jetë - me qenë të përgatitur.

Ndërsa, sa i përket çështjeve të neneve, zoti profesor Mustafa, këtu duhet ta kemi parasysh, ligji vepron në kohë dhe në hapësirë. Ligji duhet të veprojë në kohën kur është supozuar kryerja e veprës penale. Ligji tjetër mund të zbatohet vetëm nëse është në dobi të palës, por jo ligji i cili dëmton.

Pra, ky është qëllimi dhe në atë kohë 98-99, si ligj i aplikueshëm në Kosovë ka qenë edhe Kodi penal i Kosovës i 77-tës, edhe ai i Jugosllavisë, e kështu me radhë.

Dhe krejt në fund, që e përmendi deputeti zoti Gashi, me të drejtë, janë çështje që nuk kanë lejuar hapësirë shumë për negocim. Dhe ky është më shumë një obligim ndërkombëtar se sa një, po them, qëndrim juridik që mund ta ketë një ekspert, një ministër apo edhe një deputet. Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Nait, e ke fjalën.

NAIT HASANI: Faleminderit, kryetar!
Unë vetëm edhe një herë po them se është shumë e paqartë dhe është shumë kërcënuese neni 42, pikat 8 dhe 9. Është shumë kërcënuese, sepse me këtë detyrohen dëshmitarët të dëshmojnë rrejshëm.

Vetëm të shohim se çka kanë shkruar, këtu. Nëse dëshmitari refuzon të dëshmojë edhe pasi të jetë gjobitur mund të burgoset. Burgimi zgjat për aq kohë sa dëshmitari refuzon të dëshmojë. Kjo do të thotë se dëshmitari është i detyruar të dëshmojë, ose do të rrijë në burg.

Ndërsa, dëshmimi i tij bëhet i panevojshëm ose derisa procedura penale të përfundojë.

Ndërsa pika 9 thotë: Ankesa kundër aktvendimit në të cilin shqiptohet dënimi me gjobë ose me burgim, sipas këtij vendimi nga paneli gjyqësor i apelit, ankesa kundër aktvendimit për burgim nuk e pezullon ekzekutimin. Do të thotë dëshmitari është pjesë e burgut sikur i akuzuari nëse ai nuk pranon të dëshmojë. Kjo do të thotë se ne i detyrojmë dëshmitarët në bazë të këtij neni të dëshmojnë rrejshëm, të dëshmojnë për të mund ai t'i shpëtojë pozicionit të vet si dëshmitar.

KRYETARI: Faleminderit! Selvije Halimi, e ka kërkuar fjalën dhe përgatitemi për votim.

SELVIJE HALIMI: Faleminderit, kryetar!
Ne e kemi vërejtur çështjen e hyrjes në fuqi që mungon me një propozim nga Qeveria rreth hyrjes në fuqi të projektligjit, mirëpo sipas procedurave gjatë shqyrtimit në parim nuk kemi të drejtë si Komision të ndërhyjmë, kemi të drejtë vetëm ta kthejmë në rishqyrtim në Qeveri. Andaj e kemi lënë që në fazën e dytë, gjatë amendamentimit të propozojmë procedura të hyrjes në fuqi edhe të këtij projektligji. Këtë e pata sa për informim të deputetëve. Ju faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Nuk ka më deputetë të paraqitur për diskutim. Urdhëro, profesor! Ka nevojë profesori për një sqarim.

SABRI HAMITI: Unë e kisha lexuar edhe projektligjin normalisht po edhe pikën 7 të nenit 162 dhe unë e kam gjetur te neni 3 kapitulli I, Parimet themelore, të nenit 3 pika 6 këtë problematikë, veçse shtjellimi te neni 3 pika 6 e projektligjit është diçka tjetër nga pika 7 e amendamentit kushtetues. Ky është problemi dhe e kam veç si venerim. Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Urdhëro, Armend.

ARMEND ZEMAJ: Nuk mund të ketë seli jashtë një shteti pa marrëveshje të ratifikuar në Kuvend dhe kjo është arsyeja pse është, prandaj ky është edhe aspekti që i ka shpjeguar parime themelore.

KRYETARI: Faleminderit! Nuk ka tjerë të paraqitur për diskutim, po as përfaqësuesi i Qeverisë nuk e kërkon fjalën.

Të nderuar deputetë, në vazhdim kërkohet deklarimi me votim për miratimin në parim të Projektligjit për Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar.

Lus regjinë dhe deputetët të përgatiten për votim dhe votojmë tash:

74 deputetë kanë votuar, 73 për, 1 kundër dhe asnjë abstenim.

Konstatoj se Kuvendi e miratoi në parim Projektligjin për Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar.

Kërkohet nga Komisioni funksional për Legjislacion që në pajtim me vendimin e Kuvendit të datës 3 gusht 2015 ta shqyrtojë projektligjin dhe Kuvendit t'i paraqesë raportin me rekomandime.

2. Shqyrtimi i parë i Projektligjit për mbrojtjen juridike dhe financiare të personave të akuzuar potencialë në proceset gjyqësore në Dhomat e Specializuara

Ftoj ministrin e Drejtësisë, zotin Hajredin Kuçi, që para deputetëve të Kuvendit të paraqesë dhe arsyetojë projektligjin.

MINISTRI HAJREDIN KUÇI: Faleminderit, i nderuar kryetar i Kuvendit!
I nderuar kryeministër, zëvendëskryeministër, anëtarë të Qeverisë,
Deputetë,
Më lejoni që të parashtroj para jush për miratim Projektligjin për mbrojtjen juridike dhe mbështetjen financiare të personave të akuzuar potencialë në proceset gjyqësore pranë Dhomave të Specializuara.

Kërkesa për miratimin e këtij projektligji ka dalë edhe nga iniciativa e deputetëve të Kuvendit të Republikës në mbledhjen e datës 23 prill 2014.

Duke u nisur nga parimi kushtetues se të gjithë qytetarët e Republikës së Kosovës janë të barabartë para ligjit dhe gëzojnë të drejtën për një gjykim të drejtë dhe mbrojtje juridike të domosdoshme, ligji në fjalë ka për qëllim mbështetje juridike, përkatësisht angazhim të mbrojtjes juridike për të akuzuarit potencialë në proceset gjyqësore pranë Dhomave të Specializuara, mbrojtje kjo që do të konsiderohet e domosdoshme në përputhje me dispozitat e Kodit të Procedurës Penale të Republikës së Kosovës.

Këto dispozita do ta obligojnë shtetin, respektivisht Republikën e Kosovës që të ofrojë mbrojtje juridike për angazhim të avokatëve dhe shpenzime tjera për anëtarët e familjes së ngushtë për të akuzuarit potencialë në proceset gjyqësore në mbështetje të parimit të pezullimit të pafajësisë së cilitdo qytetarë derisa të vendoset ndryshe me aktgjykim të formës së prerë.

Një projektligj i tillë është në interes të qytetarëve të Republikës së Kosovës, por edhe të vetë Republikës se do të mbrohet dhe zbardhet e vërteta në proceset e mundshme gjyqësore që do të zhvillohen pranë Dhomave të Specializuara, pa ndërhyrje dhe veprim të mundshëm që do të shkaktonte ndërprerjen e këtij procesi, duke mos i dhënë mundësinë që ai të jetë i denjë në mbrojtjen e tij që njëkohësisht është edhe pjesë e historisë së Republikës së Kosovës.

Andaj, ligji në fjalë paraqet një parakusht për garantimin e barazisë së personave të akuzuar potencialë para kësaj gjykate dhe e drejtë kjo e garantuar edhe me ligjet tona në fuqi.

Po ashtu, më lejoni të them se traditat e tilla të përafërta ka pasur edhe në shtete tjera të rajonit.

Ju ftoj që pas shqyrtimit ta miratojmë këtë projektligj.

Dhe, krejt në fund, më lejoni të them se mbikëqyrjen financiare të shpenzimeve do ta bëjë Komisioni për Buxhet dhe Financa i Kuvendit të Kosovës. Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Të nderuar deputetë, pas prezantimit të projektligjit hap debatin për diskutim në parim. Ftoj zëvendëskryetaren e Komisionit funksional, zonjën Selvije Halimi, të marrë fjalën.

SELVIJE HALIMI: Faleminderit, kryetar!
Komisioni për Legjislacion, Mandate, Imunitete, Rregullore të Kuvendit dhe Mbikëqyrjen e Agjencisë kundër Korrupsionit, duke vepruar në pajtim me nenin 56 të Rregullores së Kuvendit të Republikës së Kosovës, në mbledhjen e mbajtur me 3.8.2015 shqyrtoi Projektligjin për mbrojtjen juridike dhe mbështetjen financiare të personave të akuzuar potencialë në proceset gjyqësore pranë Dhomave të Specializuara numër 05-1216/L-054 dhe i rekomandon Kuvendit ta miratojë në parim Projektligjin për mbrojtjen juridike për mbështetjen financiare të personave të akuzuar potencialë në proceset gjyqësore pranë Dhomave të Specializuara. Ju faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! E kanë fjalën kryetarët ose përfaqësuesit e grupeve parlamentare. Nga Partia Demokratike e Kosovës, e ka fjalën Adem Grabovci.

ADEM GRABOVCI: Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike të Kosovës i jep mbështetje këtij ligji.

KRYETARI: Nga Lidhja Demokratike e Kosovës, e ka fjalën Agim Ademaj.

AGIM ADEMAJ: Faleminderit, kryetar!
Grupi Parlamentar i LDK-së e ka shqyrtuar Projektligjin për mbrojtjen juridike dhe mbështetjen financiare të personave të akuzuar potencialë në proceset gjyqësore pranë dhomave të specializuara dhe në parim e përkrah këtë projektligj. Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Vetëvendosja, AAK e Nisma nuk janë këtu. Nga Lista serbe e ka fjalën zoti Simiq.

SLAVKO SIMIĆ: Hvala predsedniče!
Poštovani predsedniče Vlade,
Poštovani ministri,
Dame i gospodo narodni poslanici,
Poslanička agrupa Srpska lista neće dati podršku ovom nacrtu zakona jer je ovaj nacrt zakona o finansijskoj podršci okrivljenim za ratne zločine kojima se bude sudilo pred specijalnim sudom loš po interesu građana Kosova jer pruža političku i finansijsku podršku sredstvima izk budžeta koji pune sve zajednice koje žive na Kosovu odnosno taj budžet pune i oštećene strane.

Mi smo stava da je bolje da se uzme u obzir primer kao u drugim državama jer recimo u drugim državama u regionu ima zakona kojima se uređuje finansijska pomoć porodicama okrivljenim pred međunarodnim sudovima ali u smislu plačanja troškova karata i smeštaja kada poredice posećuju okrivljene u pritvoru, ali u ovom nacrtu zakona je praktično naročito data puna podrška

okrivljenima u finansijskom smislu, što nije dobro i nije pravedno prema porodicama oštećenih koje žive na Kosovu.

Poslanici Srpske liste neće podržati ovo prvo razmatranje Nacrta zakona i takođe nećemo podržati ni drugo razmatranje Nacrta zakona ukolikko Nacrt zakona ostane ovakav kakav jeste. Hvala predsedniče!

KRYETARI: Danush Ademi, nga 6+. Danush, urdhëro!

DANUSH ADEMI: Faleminderit, i nderuar kryetar!
Grupi Parlamentar "6+" e ka shqyrtuar Projektligjin për mbrojtjen juridike dhe mbështetjen financiare të personave të akuzuar potencialë në proceset gjyqësore pranë Dhomave të Specializuara dhe në parim do ta përkrahim këtë projektligj.

KRYETARI: Faleminderit, Danush. Tani e kanë radhën deputetët për debat. Urdhëro, profesor.

SABRI HAMITI: Faleminderit!
Unë edhe në këtë projektligj, dhe pas leximit e kam një pyetje për ministrin e Drejtësisë. Pra, është Projektligji për mbrojtjen juridike dhe mbështetjen financiare të personave të akuzuar potencialë, shkruani me "ë" se është shumës në proceset gjyqësore pranë Dhomave të Specializuara.

Natyrisht se Qeveria e Kosovës është treguar gjeneroze me këtë projektligj dhe unë e kuptoj këtë.

Pyetja ime ka të bëjë me specifikim. Ky ligj faktikisht është përgjigje jona procedurave të të akuzuarve potencialë në ligjin paraprak që e kaluam, dhe duhet të shihet edhe në krahasim çfarë parasheh ai ligj.

Po rezymoj, për të mos bërë shumë fjalë, zoti ministër, mirë që ofrohen shërbime dhe mbrojtje financiare e juridike për personat e akuzuar potencialë, siç thuhet këtu. Mirëpo, çështja është çka, a është njësoj kjo normë edhe për ata që akuzohen dhe shpallen të pafajshëm edhe për ata që akuzohen dhe eventualisht shpallen të fajshëm? Çka ndodh? Thuhet këtu: "kanë të drejtë të pafajshmit të kërkojnë kompensim". E drejtë, por të fajshmit në ligjin tjetër thotë që: "duhet t'i kompensojë edhe të dëmtuarit e tyre". Çka ndodh me këtë ligj tash?

Për dikë që potencialisht akuzohet, shpallet i fajshëm, ka detyrim që ta kompensojë edhe të dëmtuarin. A i merr mbi vete Qeveria e Republikës së Kosovës, Kuvendi, shteti i Republikës së Kosovës, mbështetjen financiare finale dhe juridike të detyrimeve të njerëzve që shpallen përfundimisht të fajshëm. Kjo është pyetja ime, faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Nait, fjala është për ju dhe ministri në fund, si herën e parë!

NAIT HASANI: Faleminderit edhe një herë kryetar!
Është një ligj në përputhje me të drejtat e mbrojtjeve të të akuzuarve potencialë, një ligj të tillë edhe shtetet tjera që janë akuzuar nga Tribunali i Hagës e kanë pasur, e ka pasur edhe Kroacia, e ka pasur edhe Bosnja, por edhe Serbia për të burgosurit e tyre në Hagë.

Ata janë angazhuar pikërisht me ndihmat juridike falas, edhe në formën e kompensimit që u janë mundësuar të akuzuarve që atje të kenë mundësi për mbrojtje ose përgatitjen për mbrojtjen e tyre.

Me këtë ligj kjo ndihmë juridike falas u jepet të gjithë atyre që janë potencialisht të akuzuar në një formë apo në formë tjetër.

Për mua është një nga ligjet që është i kalueshëm, por është një çudi tjetër që Lista Serbe akuzon tash dhe thotë se "dëshmitarët mund të ndihen keq nëse ne të akuzuarit potencialë atje do t'i ndihmojmë". Ne jemi në një sallë të Kuvendit dhe kërkojmë t'i mbrojmë të gjithë, prandaj Lista Serbe duhet ta votojë këtë, të tregojë pikërisht mundësinë e zhvillimit të një demokracie të brendshme, këtu në Kuvend, sepse kurrkush nuk është i akuzuar potencial paraprakisht, për derisa nuk shpallet i fajshëm, në bazë të gjitha ligjeve, edhe tonat edhe ligjeve ndërkombëtare, dhe Lista Serbe nuk mund ta dijë personin që ka shkuar atje a mund të jetë fajtorë? Kjo paragjykon se personat që do të shkojnë atje do të jenë fajtorë dhe do të gjykohen. Pra, kërkon që ne t'i lëmë njerëzit tanë të dalin pjesë e gjykimeve dhe mos t'u japim mundësinë e mbrojtjes.

Kjo tregon se ata nuk janë gjenerozë me vendin ku e kanë dhe me potencialin që ua kemi dhënë. Ata me këtë formë e fyejnë të gjithë Kuvendin e Kosovës kur thonë se ne nuk jemi t'i mbështesim këta njerëz, prandaj kërkoj që ky ligj të jetë potencialisht i mirë dhe t'u japë mundësi për mbrojtje falas të akuzuarve potencialë që mund të jenë atje. Faleminderit!

KRYETARI: Latif Gashi e ka fjalën.

LATIF GASHI: Faleminderit, kryetar!
Mua më vjen shumë mirë që më në fund institucionet e Kosovës, nga të gjitha gjërat e këqija që po i imponohen, kanë vendosur të bëjnë një punë të mirë ngase dihet ushtarët e UÇK-së , të akuzuar apo më mirë të them që e patën fatin të jenë në shërbim të drejtësisë ndërkombëtare dhe që do të jenë edhe në të ardhmen, asnjëherë shteti i Kosovës nuk u mor me të drejtat e tyre, asnjëherë nuk e vlerësoi punën e tyre që ata ishin në shërbim të drejtësisë ndërkombëtare, jo për interesa personale, por ishin në shërbim të drejtësisë ndërkombëtare për të plotësuar standarde.

E them edhe një herë me plot përgjegjësi se Kosovës padrejtësisht nga faktori ndërkombëtar iu vu standard numër 1 të bashkëpunojë me drejtësinë ndërkombëtare, ngase Kosova e bëri një luftë shumë të drejtë, një luftë çlirimtare, nuk e sulmoi askend, e tjera. Pra t'i lëmë ato gjëra se kjo është një çështje shumë e mirë, pavarësisht të nderuar kolegë deputetë, i nderuar zoti Hamiti dhe të nderuar kolegë të Listës Serbe atje, të gjitha shtetet në rajon, duke e përfshirë edhe Serbinë e cila bëri një luftë okupuese dhe ata persona bënin krime dhe gjenocid edhe në vende tjera dhe shteti i tyre i mori masat dhe i hoq shpenzimet.

Prandaj, për ne është shumë turp dhe e padrejtë që ndaj atyre luftëtarëve, ndaj atyre heronjve të gjallë të cilët pritet të akuzohen e të ballafaqohen me drejtësinë ndërkombëtare dhe për familjet e tyre edhe shërbimet për mbrojtje e të tjera të mos t'i heqë shtetit të Kosovës ngase edhe një herë po them, ato shërbime që i kanë bërë për qytetarët e Kosovës, për Kosovën janë shërbime kombëtare, pavarësisht çka mendojnë edhe të gjitha drejtësitë tjera ndërkombëtare dhe tjera. Faleminderit shumë!

KRYETARI: Arben Gashi, e ke fjalën.

ARBEN GASHI: Faleminderit, i nderuar kryetar!
Unë e kam një pyetje të thjeshtë për ministrin e Drejtësisë, duke pasur parasysh se sistemi juridik në Kosovë parasheh ndihmën juridike falas dhe është një Agjenci e veçantë e cila merret me ndihmë juridike falas,
Pyetja ime është, cili është roli i kësaj Agjencie dhe a do të angazhohen avokatë ndërkombëtarë, sepse Agjencia për Ndihmë Juridike falas ka për qëllim angazhimin e avokatëve vendorë. Nëse angazhohen avokatët ndërkombëtarë ku nuk flitet diçka për këtë çështje në ligj, cila do të jetë kostoja financiare, a ka ndonjë projeksion të kostos financiare të këtij ligji dhe a duhet të angazhohen avokatët ndërkombëtarë? Faleminderit!

KRYETARI: Faleminderit! Më nuk ka deputetë të paraqitur për fjalë. Tash është në radhë përfaqësuesi i Qeverisë dhe në ndërkohë, deri të përgatitet ministri, profesor merre fjalën.

SABRI HAMITI: Veç besoj që ministri më ka dëgjuar mirë, se kolegu deputet nuk më ka dëgjuar. Problemin që e shtroj unë nuk ka të bëjë me ligjin si tërësi, nuk ka me pikat që i ka, por që s'i ka. Nëse një i shpallur fajtor përfundimisht, ka detyrime kush i paguan këto detyrime, është puna, e jo ndihmesa financiare gjatë procesit. Kjo është pyetja! Faleminderit!

KRYETARI: Urdhëro, zoti ministër!

MINISTRI HAJREDIN KUÇI: Faleminderit!
Unë do të filloj, nëse më lejohet me përgjigjen për pyetjen e profesor Hamitit.
Zoti profesor, në ligjin paraprak, në një nen parashihet kompensimi i dëmit për viktimat. Paraprakisht ka qenë që kompensimi do të bëhet nga shteti. Me ndërhyrjen e grupit tonë kemi thënë kompensimi bëhet nga personi i fajshëm, për aq sa ka mundësi materiale të bëjë. Pra, nuk e bën shteti, për atë kompensim që po e bëni pyetjen ju, për rastin konkret e bën individi, nuk e merr shteti.

Për çështje tjera që u përmendën këtu dhe unë e kisha lutur edhe Listën Serpska në veçanti të jenë më korrekte edhe politikisht, po ju them me shumë të drejtë, më së mirë e bënë ata nëse s'mund ta përkrahin të mos të flasin.

I them dy-tri arsye. E para ka të bëjë me esencën e barazisë së palëve në procedurë. Edhe në ligjet tona, kemi qenë të kujdesshëm, e përmendi deputeti Gashi, dhe ne e kemi paraparë mbrojtjen juridike për persona për vepra të rënda penale, edhe në Kosovë ka mbrojtje avokatë personi që s'ka mundësi ta bëjë një pagesë të tillë.

E dyta, ndihma juridike falas ka të bëjë kryesisht me personat që nuk kanë fuqi materiale, ose raste sociale.
Por, mos të harrojmë edhe një fakt. Në rastin konkret kemi të bëjmë me shpenzime marramendëse, që asnjëri nuk mund t'i përballojë në kuptimin e drejtpërdrejtë. Po ashtu, gjykatat, Dhomat e Specializuara do t'i kenë avokatët e vet. Pra, në rastin konkret ne kemi të bëjmë me një barazi të palëve, prokurori e ka buxhetin e vet. Prokurori do t'i mbledhë të gjitha

provat, që u përmend, edhe rasti me dëshmitarët ua paguan biletat, por problemi që ne po domi ta barazojmë edhe anën tjetër, në këtë rast të akuzuarit potencialë në mënyrë që ata të kenë mundësi ta bëjnë një mbrojtje të denjë. Në rastin konkret, mbrojtja kërkon ekspertizë, n ka të bëjë me një pjesë historisë sonë, edhe me një pjesë të asaj që ne mund ta identifikojmë nesër si të ardhme ose si pasqyrë për të gjithë atë që ka ndodhur në vendi tonë. Kanë ndodhur edhe në vende tjera, në veçanti ky ligj është pak më shumë model i Kroacisë. Kanë qenë vendet tjera, por s'dua t'i marrë shembuj, por rasti konkret.

Dhe çka ndodhë tash, çështja e përcaktimit të buxhetit. Ne duhet t'i shohim mundësitë. Në ndërkohë Ministria e Drejtësisë do ta themelojë një komision, do t'i nxjerrë udhëzimet administrative që miratohen në Qeveri dhe buxheti eventual që mund të parashihet do të vjen në Kuvend për miratim. Domethënë buxheti dhe mbikëqyrja e shpenzimeve buxhetore do të jenë nga Komisioni për Financa.

Dhe krejt në fund, më lejoni të them, ne këtu kemi të bëjmë vetëm me qëllimin tonë. Natyrisht se do t'i kushtojë buxhetit, me qëllimin tonë që palët të jenë të barabarta në proceset eventuale gjyqësore, por momentalisht nuk dimë asgjë që mund të përcaktojë shumën, a diçka tjetër. Faleminderit!

KRYETARI: Nait Hasani e ka kërkuar prapë fjalën.

NAIT HASANI: Faleminderit, kryetar!
Ministri e la të paqartë çështjen që nëse një dëshmitarë atje prezantohet dhe ai dëshmitari prezantohet - më ka rreh filan-fisteku, mi ka dhënë kaq shuplaka dhe ai kërkon dëmshpërblim, dëmshpërblimin kush e paguan për dëshmitarin?

Tash nëse i akuzuari duhet të paguajë, ai kur denohet me vuajtje të dënimit, ai nuk ka mundësi, dhe dëshmitari ku do të marr këtë dëmshpërblim. Kjo është e paqartë dhe ministri e la të paqartë këtë çështje.

KRYETARI: Faleminderit! Xhavit Haliti e ka kërkuar fjalën.

XHAVIT HALITI: Unë mendoj se vetë fakti që ligji ka ardhur i paqartë, dhe do të thosha nuk besoj se dikush prej deputetëve mund të ketë një konkluzion të saktë se çka nënkuptojmë ne me këtë ligj, dhe me deklaratën e ministrit që po thotë Komisioni për Buxhet mbikëqyrë, unë mendoj se nuk është serioze.

Ne e dimë që nuk ka vend në botë, besoj as në Kubë që formalisht gjykatat nuk ia caktojnë të akuzuarit një avokat për ta mbrojtur dhe s'ka nevojë të paguajnë hiq se, qysh thoshin përpara "po sluzhbenoj duzhnosti" a qysh i thoshin. Do të thotë mbrojtja e të akuzuarve në qoftë se shteti u garanton atëherë duhet t'u garantohet mbrojtje vërtet çfarë do të duhej t'ua garantonte shteti.

Dhe e dyta, u ngrit çështja nga zoti Hamiti që e tha lidhur me borxhet që mund t'ia lajnë të dënuarit për t'i paguar siç është në praktikë kaq janë bërë shpenzime, unë nuk e besoj se u lënë shpenzime për gjyq, por kompensim në qoftë se dikush është i akuzuar mund t'u qesin meqenëse është me ligj ashtu.

Por, problemi është që ne kemi një rast shumë interesant në Kroaci që ka ndodhur me gjeneralin Rrahim Ademi, që ka qenë në burg dhe ka luftuar për Kroacinë dhe ata jo që s'i ka paguar dëmshpërblim, Gjykata e Hagës hiq, por as Kroacia s'i ka dhënë asnjë lloj dëmshpërblimi për kohën sa ka qenë në burg dhe është lëshuar i pafajshëm.

Unë mendoj që ne duhet të përcaktohemi saktë se një i pafajshëm që lirohet nga burgu sa duhet t'i paguhet koha e qëndrimit, dita e qëndrimit në burg. Kush nuk ka qenë në burg, nuk e di me ndej 24 orë brenda katër mureve. Ata që kanë qenë e dinë mirë, e dinë shumë mirë dhe disa nga ta që thonë shyqyr që po shkojnë e bëjnë me gisht herë në të majtë e herë në të djathtë, por nuk do të kënaqen disa, sepse kanë pretendime.

Prandaj unë po them që ose duhet të saktësohet që mbrojtja të jetë e barabartë për të gjithë dhe të mbikëqyret nga një Komision i veçantë, jo nga Komisioni për Buxhet i Kuvendit të Kosovës, sepse pastaj ajo i bie hajgare hesapi se duhet për të gjithë në mbledhje për të ardhur këtu. Ajo është çështje e shtetit që do ta kishte një komision të besueshëm, të ngritur nga Qeveria e Kosovës dhe pa pas nevojë të raportojë për çdo javë se kujt sa i ka kushtuar rruga, dhe sa shpenzime i janë bërë.
E dyta, që është shumë me rëndësi, po them gjithnjë, në qoftë se ne do të vendosim t'i mbështesim, janë familjet që duhet t'i vizitojnë. Unë besoj që të paktën një herë në muaj nga ky buxhet duhet të llogaritet se familjes t'i mundësohet me 2 ose 3 anëtarë për ta vizituar njeriun që e kanë në burg, kudo ose të arrestuar kudo që është.

Përndryshe, për të biseduar këtu, unë e di që nesër mediat apo veç edhe sot kanë filluar të ankohen se po shpenzohen taksapaguesit, por duhet të ju them se sikur të mos kishin qenë kjo gjeneratë e atyre që e kanë bërë luftën as ata që po paguajnë taksa as ata që po shkruajnë tash, as nuk kishin shkruar as s'i kishte pyetur kush për taksa.

Ne, të gjithë jemi bashkë të interesuar ta ndërtojmë shtetin. Kemi marrë dhe po domi të marrim obligim ndaj atyre që akuzohen dhe unë jam që të jemi seriozë në përpilimin e neneve të veçanta brenda këtij ligji dhe t'i përcaktojmë saktë obligimet dhe detyrimet që i kemi për ta, ose të themi – nuk e miratojmë fare, dhe e lëmë në dorë të Zotit ose në duar të familjeve të tyre e të bëjnë çka të donë. Dhe dikush nuk e ka problem, por ka asi që vërtet e kanë problem në qoftë se është numër i madh, e unë nuk e di sa janë.

KRYETARI: Faleminderit! Të nderuar deputetë, në vazhdim kërkohet deklarimi me votim për miratimin në parim të Projektligjit për mbrojtjen juridike dhe financiare të personave të akuzuar potencialë në proceset gjyqësore pranë Dhomave të Specializuara.

Lus regjinë dhe deputetët të bëhen gati për votim dhe votojmë tash:
Faleminderit!
75 deputetë kanë votuar, 61 për, 10 kundër dhe 4 abstenime dhe konstatoj se Kuvendi e miratoi në parim Projektligjin për mbrojtjen juridike dhe financiare të personave të akuzuar potencialë në proceset gjyqësore pranë Dhomave të Specializuara.
Kërkohet nga Komisioni funksional për Legjislacion që në pajtim me vendimin e Kuvendit të datës 3 gusht 2015 ta shqyrtojë Projektligjin dhe Kuvendit t'i paraqet raportin me rekomandime.

Me këtë i mbyll punimet e kësaj seance dhe në orën 23:15 do ta fillojmë seancën e re.

E përgatiti:
Njësia për Transkriptim dhe Lekturë